

terne s pletrenom ornamentikom), jednobrodna crkva Sv. Gaudencija šiljasta svoda i nova trobrodna katedrala s trolisnim pročeljem. Njezin plastični ukras (kapiteli, portal) izvela je u oblicima rane renesanse mlet. radionica Bartolomea Buove. U XVII. joj je st. dograđen poligonalni prezbiterij i sagrađen odvojeni zvonik (krčki majstor Gallo). U katedrali su oltari i slike iz razdoblja XVI–XVIII. st., a u riznici zlatni i srebrni liturgijski pribor iz XIV–XVIII. st. te misno ruho iz XV–XVIII. st. U kaptolskome arhivu čuvaju se iluminirani kodeksi iz XV. st. Drvene gotičke skulpture iz XV. st. nalaze se u riznici, u Sv. Gaudenciju i na Vijaru, a iz XVI. st. u crkvi na groblju. Kraj grada u uvali Vijar, uz jednobrodnu crkvu Sv. Marije, šiljasta svoda (iz 1414), osnovali su franjevci trećoreci, glagoljaši, potkraj XV. st. samostan. Glagoljski natpisi iz XVI. i XVII. st. datiraju faze dogradnja crkve i samostana.

U Arheološkoj zbirci Osora, smještenoj u staroj vijećnici, nalazi se u atriju lapidarij s rim., starokršć., ranosrednjovj. i mlet. epigrafskim spomenicima te s ulomcima pleterne ornamentike, a u katu zbirka prapov. i rim. grobnih priloga.

LIT.: Inventario degli oggetti d'arte d'Italia, V. Provincia di Pola, Roma 1935. — B. Fucić, Izvještaj s puta po otocima Cresu i Lošnju, Ljetopis JAZU, 1949, 55. — A. Mohorovićić, Pregled i analiza novo otkrivenih objekata historijske arhitekture na području grada Osora, Bulletin JAZU, 1952, 1–2. — Isti, Prilog analizi razvoja historijske arhitekture na otocima Lošnju i Cresu, Ljetopis JAZU, 1954, 59. — B. Marušić, Novi spomenici ranosrednjovjekovne skulpture u Istri i na kvarnerskim otocima, Bulletin JAZU, 1955, 8. — A. Mohorovićić, Osor (Apsyrtides–Apsoros), Bulletin JAZU, 1956, 9–10. — A. Deanović, Mali vječni grad Osor, Osor 1981. — D. Glogović, Predmeti starijeg bronzanog doba iz grobova na Kavanelli kraj Osora, u knjizi: Arheološka istraživanja na otocima Cresu i Lošnju, Zagreb 1982. — A. Faber, Počeci urbanizacije na otocima sjevernog Jadrana (Arheološka topografija Osora), ibid. — N. Jakšić, Ulomci skulpture XI. stoljeća iz Osora, ibid. — A. Badurina, Osorski evanđelistar, ibid. — Isti, Iluminirani rukopisi katedrale u Osoru, Radovi IPU, 1984, 8. — B. Fucić, Apsyrtides, Mali Lošinj 1990. B. F. i R.

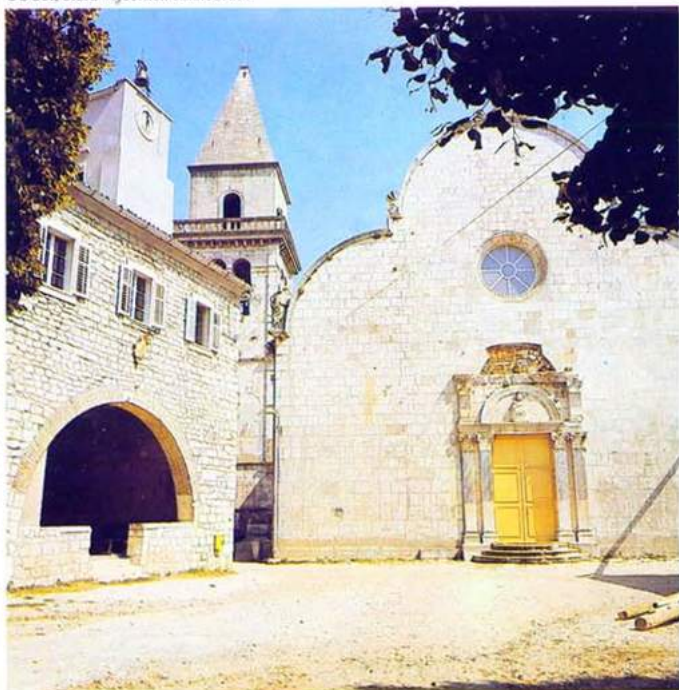
OSORSKI EVANĐELISTAR, rukopisni kodeks (190 × 273 mm) pisan lat. jezikom beneventanom na pergamentu; ima 59 listova. Pisan je u Osoru 1070 (ili 1081), što se vidi iz najave blagdana Uskrsa. Na kraju ima *Exultet* iz doba nastanka i jedne *Laudes* iz 1373, u kojima se među ostalim moli i za »kralja našega«, što je dokaz suvereniteta ugarsko-hrv. kralja Ljudevita I (Velikoga) nad otocima Cresom i Lošnjem. Iluminiran je fitomorfnim i teratomorfnim inicijalima, a na dva mjesta pojavljuje se i ljudski lik. Čuva se u Vatikanskoj biblioteci pod nazivom *Evangeliarium Apsarense* (signatura Borg. Lat. 339).

LIT.: P. Cagin, Manuscrits de Musée Borgia, Revue des Bibliothèques (Paris), 1912, str. 41–73. — A. Badurina, Osorski evanđelistar, u knjizi: Arheološka istraživanja na otocima Cresu i Lošnju, Zagreb 1982. A. Bad.

OSTENZORIJ → POKAZNICA

OSTOJA, Mirko, kipar (Dol na Braču, 6. II. 1921). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1941 (I. Meštrović). Radi u drvu, kamenu, mramoru.

OSOR, stara vijećnica i katedrala

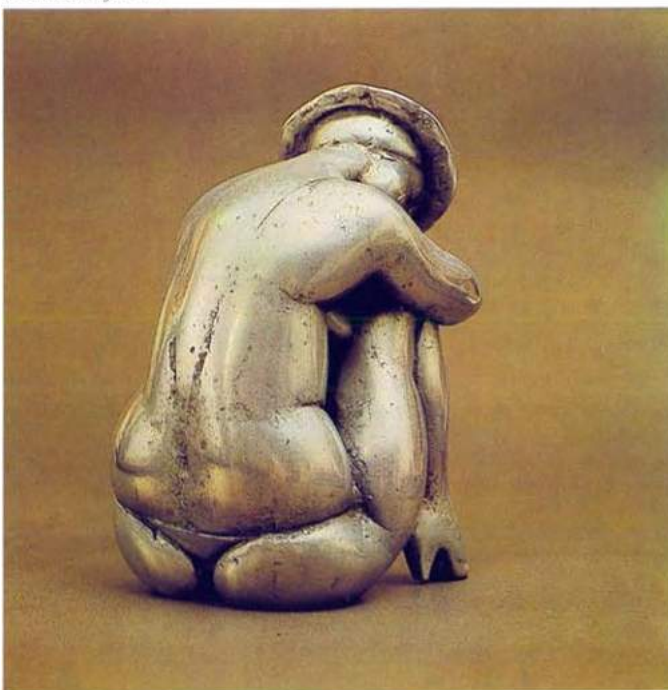
OSORSKI EVANĐELISTAR. Rim, Vatikanska biblioteka

bronci i željezu portrete, aktove i figuralne kompozicije (*Portret djevojke*, 1948; *Sjedeći akt*, 1951; *Portret Voje Dimitrijevića*, 1957). Autor je niza spomenika II. svj. r. (Dvor na Uni, Bileća, Banovići, Nevesinje, Bol na Braču). Stil mu je realističan, s elementima stilizacije; poslije 1960. stvara slobodnije, razigrane oblike. — Samostalno izlagao u Splitu 1959. Ilustrirao slikovnicu B. Čopića *Oj sokole* 1967. Bavi se pedagoškim radom.

LIT.: Z. Tonković, Mirko Ostojica (katalog), Bol 1981. — T. Lalin, Mirko Ostojica, Zagreb 1995. Z. Sa.

OSTOJA, Tomislav, kipar (Split, 20. VIII. 1931). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1957. Bio je suradnik Majstorske radionice A.

T. OSTOJA, Ljeto XIV

Z. OSTOVIĆ PEXIDR-SRIĆA, *Schönbrunn-Palmenhaus*. Zagreb, Zbirka dr. Josipa Kovačića

Augustinčića 1957–61. Njegove se skulpture odlikuju dinamičnošću kompozicije i ekspresivnošću površine. Raniji su radovi obilježeni nemirnom formom, blagim odklonom od realizma i poetičnom transpozicijom motiva (*Otočanke*, 1966). Oko 1970. naglašava ritmičke strukture šiljatih oblika i asocijativnog značenja (ciklusi *Ribe*, *Ptice*, *Mladenci*). U djelima nastalim između 1977–84 (ciklus *Ljeto*) vraća se punoj masi, likovima ili kompozicijama ironičnih sadržaja (*Na valovima*, 1978; *Na jastuku*, 1979; *Finale II*, 1983). U najnovijim djelima ciklusa *Tragovi nestajanja* svođenjem na kubno i cilindrično ostvaruje skulpture čistih gradivnih jedinica. Raznolika kompozicijska rješenja vidljiva su na kipovima *Kameni ljubavnici*, 1986; *Okamenjena putenost*, 1988; *Rascjep*, 1989. Autor je spomenika S. S. Kranjčeviću (Zagreb 1961), M. Oreškoviću (Lički Osik 1965; Peščenica, Zagreb 1982), poginulim borcima (Ciglenica, Zagreb 1972), borcima skijašima (Begovo Razdolje 1980). Izveo skulpture u javnim prostorima: *Dječak* (Grič, Zagreb 1979), *Finale 87* (Sportski centar na Savi, Zagreb 1987), *Konstrukcija*, *Osama* i *Dječak* (Čakovec 1989–90) te *Ljeto* (Poreč 1990). Samostalno je izlagao u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Beogradu, Čakovcu, Dubrovniku i Kölnu. Radi crteže u tušu, flomasteru i pastelu.

LIT.: I. Katusić, Tomislav Ostojica 1964–1972, Zagreb 1972. — M. Baričević, Tomislav Ostojica (katalog), Zagreb 1977. — J. Depolo, Tomislav Ostojica (katalog), Zagreb 1979. — Z. Tonković, Tomislav Ostojica (katalog), Bol 1981. — M. Baričević, Tomislav Ostojica (katalog), Zagreb 1984. — S. Špoljarić, Tomislav Ostojica (katalog), Zagreb 1992. — Isti, Tomislav Ostojica (katalog), Zagreb 1994. Ma. B.

OSTOVIĆ PEXIDR-SRIĆA, Zdenka, slikarica (Novi Vinodolski, 5. VII. 1886 — Zagreb, 30. V. 1972). Pohađala Višu školu za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu, potom Akademiju u Münchenu. Usvršavala se u Beču i Parizu. Slikala je pejzaže, vedute iz primorja i Zagreba, mrtve prirode i portrete, najčešće u akvarelu (*Mrtva priroda*, 1920). Izradila inscenaciju za operu B. Širole *Citara i buhanj* (1930), a bavila se ilustriranjem i grafičkim opremanjem knjiga. — Samostalno je izlagala u Zagrebu (1916) i Osijeku (1917, 1918).

LIT.: Lj. Kanižaj i M. Peić, Sjevernokršćanske slikarice rođene u drugoj polovini XIX. stoljeća — iz fundusa Zbirke Kovačić (katalog), Čakovec 1985. R.

K. OSTROGOVIĆ, Gradska vijećnica u Zagrebu

OSTROGOVIĆ, Kazimir, arhitekt (Sv. Vid na Krku, 7. IV. 1907 — Zagreb, 15. VI. 1965). Diplomirao na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1934 (H. Ehrlich, E. Šen). Radi u arhit. biroima S. Kliske (1933–34) i S. Löwyja (1935–36), a 1937–43. samostalno na Sušaku, gdje vodi nadzor na gradnji Hrvatskoga kulturnog doma i hotela (A. Albini). Za II. svj. r. uhićen, a 1943. uključuje se u partizanski pokret; sudjeluje u radu Kongresa kulturnih radnika Hrvatske u Topuskome 1944. God. 1944–46. načelnik je Saveznoga ministarstva građevina, a 1946–51. šef Odjela arhitektonsko-projektinoga zavoda. Od 1951. vodi arhitektonski biro »Ostrogović« u Zagrebu.

Još prije rata izvodi dvije vile u Malinskoj (1935), dvije u Crikvenici (1935. i 1938), te vilu u Žurkovu (1940), stambenu zgradu na Šetalištu XIII. divizije i dvije obiteljske kuće u Ul. I. G. Kovačića na Sušaku (1938), hotel »Malin« u Malinskoj (1938) i tvornicu grafita u Bakru (1939). Poslije 1945. važnije su mu realizacije Institut »Ruder Bošković« (1950–55), ljetna pozornica u Tuškancu (1952), Gradska vijećnica (1956–58, I. etapa), Komunalna banka (1960), Strojarsko-brodogradbeni fakultet (1964) — sve u Zagrebu, domovi kulture s kinom u Umagu (1953) i Sesvetama (1955), Komunalna banka u Rijeci (1963–65), te više stambenih zgrada u Zagrebu, Rijeci, Puli, Plaškome, Šibeniku i Plitvicama. Prve natječeje Ostrogović radi sa S. Löwyjem: bolnica na Sušaku (1931, I. nagrada), Gradska poduzeća u Zagrebu (1932, II. nagrada), regulacija trga u Sarajevu (1934, II. nagrada), a poslije samostalno ili u suradnji. Sudjelovao je na natječajima za parcelaciju i izgradnju naselja Vinovrh u Zagrebu (1933), školu (1935) i Banskü palaču u Splitu (1936), željezničku postaju (1936) i kazalište u Sarajevu (1938), brodersku postaju (1937) i poštu na Brajdici na Sušaku (1938) te Državnu operu u Beogradu (1939, I. nagrada). Autor je projekata za Predsjedništvo vlade u Beogradu (1947, III. nagrada), Operu u Beogradu (1948, I. nagrada), trgovačke kuće u Ljubljani (1953, I. nagrada) i u Skoplju, Skupštinu u Sarajevu (1953, IV. nagrada), hotel na Plitvicama (1954), zgradu »Elektroprivrede« u Rijeci (1955, II. nagrada), TV toranj na Avali (1959), Jugoslavensku ambasadu u Braziliji (1960) i Zavod za nuklearne sirovine u Beogradu (1964).

LIT.: Arhitekt Kazimir Ostrogović, ČIP, 1960, 99. — Z. Kolacio, Kazimir Ostrogović, Arhitektura, 1965, 90. — T. Premrl, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, ibid., 1976, 156–157. — Isti, Pobjeda moderne, ibid., 1976, 156–157. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, ibid., 1986, 196–199. — T. Premrl, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Zagreb 1989. T. Pl.

OSTROVICA, ruševine srednjovj. grada Mogorovića na kamenu grebenu *JI* od Ličkoga Osika. U XIV. st. Ostrovicu dograđuje i utvrđuje majstor Novak Disislavić. Poslije tur. osvajanja Like 1527. tvrđava je zapuštena; danas su vidljivi ostaci ruševina.

LIT.: M. Magdić, Ostrovica u Lici, Narodne novine, 1906, 134, str. 1–2. — B. Gušić, Naseljenike Like od Turaka, Zbornik Historijskog arhiva Karlovca, 1973, 5, str. 31–32.

OSTROVICA, selo nedaleko od Benkovca. Na uzvisini iznad sela vide se ostaci zidina prapov. gradinskoga naselja. Otuda potječe obilje ulomaka gradinske keramike i vazâ tipa gnathia, željeznodobni nakit i novac ilir. vladara Baleja. Podno uzvisine na više položaja uočeni su ostaci rim. arhitekture, a pronađeno je i više rim. epigrafskih spomenika i nekoliko primjeraka skulpture, te raznih keramičkih predmeta i novca. Ističe se stela Gaja Veronija Etor i njegove obitelji s portretima s kraja I. st. Na vrhu uzvisine podignut je u sr. vijeku utvrđeni grad čiji su gospodari do sred. XIV. st. bili bibrski knezovi Šubići. Na području Ostrovice otkriveno je više ranosrednjovj. grobova iz kojih potječu karolinške ostruge (IX. st.) i nekoliko primjeraka nakita. Pri popravljaju crkve Sv. Ante pronađeno je više ulomaka starohrv. crkvenog kamenog namještaja s ostacima natpisa i pleterne dekoracije. U Ostrovici su pronađeni i ulomci gotičkih natpisa i glaziranih vaza, te kasnosrednjovj. novac.

LIT.: D. Rendić-Miočević, Nekoliko monumentalnih nadgrobnih stela s portretima iz sjeverne Dalmacije, Diadora, 1959, 1. — J. Belošević, Nekoliko ranosrednjovjekovnih metalnih nalaza s područja sjeverne Dalmacije, ibid., 1965, 3. — V. Delonga, Fragmenti predromaničkog crkvenog namještaja iz Ostrovice, SHP, 1982, 12. — V. Delonga i T. Burić, Greblje — srednjovjekovna nekropola u Ostrovici kod Benkovca, Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva, 1984, 1 i 3. Z. Gu.

OSTROVICA BUŠKA, ostaci utvrđenoga grada na brdu Ostrovici (846 m) iznad Z dijela Pazarišnoga polja u Lici. Grade je i utvrđuju u XIV. st. Frankopani, gospodari Buške župe. Krčelić je spominje kao »arx antiquissima«. U gradu se 1341. spominje crkva Sv. Mihovila, a ispod grada podgrade sa župnom crkvom Sv. Marije. Do ruševina se dolazi brdskom stazom i stubama usječenima u živu stijenu sa Z strane.